

SZENTESÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár
egy negyedévre 1 ft 25 kr., félévre 2 ft 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. tized 265. szám, óv. Fried József né unró házában, hová a kéziratok eljárnak.

Hirdetéseket
és nyilvántartó közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.

„A hatás” titka.

Szentes, 1890. márc. 6.

Meg vagyok az írva szépen, mert megírja azt a „Szentesi lap” karikája mindég: ha mi rossz történik, az mind a vármegye főispánjától, alispánjától ered s a mi kis jó mutatkozik, legyen bár akkora, mint a mákszem, ki más érdeme volna: ha nem a „Szentesi Lap” karikájáé!

Ime, milyen csodás most is az ő működésének, az ő erőlyes fellépésének, az ő felfel: való rettenetes befolyásának a hatása; természetesen a jó hatása.

A kormány extra miniszteri biztost küld ki „az itteni számadási kérdések és levek óta az alispán irásztala főkönyvben heverő fejelelmi ügyek és a községek kormányzatával szemben gyakorolt ellenőrzések tárgyában megjelent előszólalatra.

De a körmonfont körmondat körmonfont teendőinek megvizsgálása — bizonyosan a karika nagylelkűségéből, meg csak napok múlva fog bekövetkezni, hogy idő legyen itthon a háttérük körül takarítani, a szobákat kisarolni és a benneket átként kiparolni.

A karikának ez jól esik, mert ő ezért küzd és ebben látja a küzdelme hatását.

EI is mondja aztán, hogy annak

a miniszteri biztostnak feladata lesz részben vizsgálát alá vonni a Döme-féle sikkasztás kérdését is.

Finom, szubtilis egy mondat, úgy szerkesztve, hogy keresztül csillanjon rajta, miszerint kár előre örvideni azoknak, akik azt hiszik, hogy az a Döme-féle sikkasztás ügyében eszköz- lendő vizsgálát a tanács ellen fogna kiterjedni.

Dehogy! Csak részben fogja a min. biztos ezt az ügyet megvizsgálni, már a' részben, ahogy a karika utasítani fogja reá, mert ha ő hozatja le a biztost, hát ő is fogja utasítani: mit mi részben vizsgáljon meg?

Erre aztán egy jeremiád következik a közigazgatás rettenetes gyarló volta fölött, aminek — ez egyszer kivételesen — csupán az alispán az oka, akinek őt őta tartja főkönyvben elintézetlenül a felfüggesztett számadás, Götzl Ignác ügyét.

Hallatlan dolog, mikor a sikkasztók már evék óta el vannak itélve. Annival hallatlanabb, mert az a fejelelmi vizsgálát lett volna hivatva felvilágosítást adni arról, hogy tulajdonképen az ellenőrzés hiánya mennyiben lehetett befolyással a sikkasztás bányára és mérvére.

Hanem a karika nem azért erkölcs-bíró, hogy e hallatlan hanyagság indító okát ne írkeresse és meg ne találja.

Nem másért hagyták e fejelelmi ügyeket elintézetlenül, hanem azért, merthogy a tisztújítás előtt szükség volt e fejelelmi ügyét Damokleskard-ként bizonyos emberek fejéfelett tartani.

S hogy semmi gáncs ne érje, hát ez alkalommal a karika végig húz a karikásával a saját kedves pártfogoltján, a városi tanácsos is, mondván: Ez — t. i. az, hogy a Döme-féle sikkasztás ügyében még nem derítettél ki, hogy itt a felelősség az ellenőrzést is terhel — lesújtó az előjárásúgra is, — mert — bár nincs hivatalosan elrendelve a vizsgálát, de nyilvánosan vád alatt áll.

Es mikor így végig játszott az érzelmek klaviriráján, mikor megrezgettette a közönség szívének minden rotszálát és lesújtó ítéletet mondott adminisztráció, alispán és városi tanács fölött: végre olimpiai ügyviadalommal zárja cikkeit, hogy ime: küzdelmének a jobb adminisztráció érdekében mutatkozni kezd a hatása!

Az olvasó, ahogy ezt mind szépen végig olvasta: néz és bámul.

De hát . . .

Igen, igen! Agyában megvillan a gondolat: „Még is csak nagy hatalom az a szerkesztő. Ime, extra miniszteri biztost küldenek ki a kedviért. És milyen puritán jellem! Nem kiméli ez még a tulajdon legjobb kebelbarátját

T Á R S A.

Gróf Andrassy Gyula életéből.

(Vége.)

VI.

Andrassy mint szónok.

Szónok volt-e Andrassy gróf? Nehéz volna e kérdésre csak úgy röviden igennel vagy nemmel felelni. Mert végre is minden magyar otthon van a szónoki emelvényen. A több százados gyakorlat és példa az önkormányzat iskolájában, bizonyos tekintetben átlórökölté teszi nálunk a nyilvánosság előtt való beszéd könyvedségét.

A benyomások őseredetisége a vérmérséklet s nem kevéssé a magyar prozai nyelv erőteljes kifejezőmódja a nyilvános szónoknak mindég bizonyos hatást biztosít. Az akadémikus szóhasznalat azonban vajmi ritkán található a magyar parlamenti szöveken.

A magyar parlamenti szónok belerohan a szócsatában, mint huszár az attackra. A szabály, a gyakorló mezőn betanult fortély és paradékok vajmi kevés hasznát veszi ott, ahol jobbra-balra ütést mér es kap.

Andrassy leghatásosabb szónoklati is huszáros beszédei voltak. A ragyogó attack, az ellenfelet észlelt sébhető helyre való villámgyors lecsapás, a találó rögtönzések a szónoklat megszakítását érző közbeszö-

lások visszavágásában, a szellemes aperszük — ezekben volt Andrassy mester. Kivált nyilvános pályája első időszakában, mint közönséges debatter, sőt még mint magyar miniszterelnök is a megszokott küzdterén, szemben hasonló vivásu ellenfelekkel, kik nem erkénykedtek egy egy maró gunyval szemben és nem vesznek olyan szigorúan a parlamenti illem hegyén egyensúlyt tartó egy-egy elesőbb maróbb kifejezést, mert hiszen ők sincsenek hozzá szokva, hogy finnyos dämaként, ujhegyvel nyuljanak ellenfeleikhez.

A későbbi időszakban, mint a diplomácia főnöke, kegytelen volt Andrassy leküzdési eredeti lényét és a szavakat szigorúan mérlegelni. Természetes, hogy e kegyyszer alatt a szónoklár különben erőteljesen bugyogó forras is sokat szenvedett. Eleinte a német nyelv nehezségével is küzdve — melyeket azonban csakhamar teljes mértékben leküzdött — Andrassy a delegációk előtt, még a magyar előtt sem keltette a kitünő szónok hatását, akinek pedig hódolati tartották.

A tapogatózó, csaknem agrodalmasan akadozó beszéd híján volt minden magasabb szárváltsanak s így a közvetlen gyújtó hatásnak is. Andrassy-nak e korszakról mondott beszédét el kellett olvasni: meghallgatva rendkívül elhalványultak, dacára a bennök rejlt eszmegazdaság és ideális szárváltsanak.

A bizalmas bizottsági tárgyalásokon

azonban, vagy a folyosók fesztelen csevegésében előtört a régi magyar debatter eredeti természete; igaz, olykor csak egy egy metsző replikában vagy sikerült gunyban, mely a kacagókat pillanatra magának nyerte meg, de bizony nem egyszer egy-egy hívt is elriasztotta táborából.

Igy kelle Andrassy-nak Balplattzi működése egész ideje alatt egy eredetileg egész ártatlan, de a körülmények folytán marógunyva változott tréfája következményeit tűrnie, melvnt magának az 1872 iki delegáció alkalmából, az osztrák parlament egy nagyérdemű és köztiszteletben álló tagjával szemben engedett meg.

Mig benne a gyülesteremben a hadügy-miniszter védte költségvetése teteleit a „önös négyes” takarékosági elvei ellen, miközben a szócsata már órák hosszáig tartott: Andrassy kiűn volt a folyosón, környezve egy csoport osztrák delegátus s ezek közt az említett kiváló korifeus által, ki különösen erősen tanátdta meg és fontos érveket iparkodott bebizonyítani, mily rossz következményei lehetnek, ha egy miniszter nem hallgatja meg a hazafias érzésű képviselő véleményét és tanácsait is. A bőbeszédű erkölcspredikátor éppen a legnehezebb lövegét sűtötte el, szemé elé tártta a miniszternek a silevig-hollisteni háború genezisést és apróra megmgyarazta, hogyan evezett be az állam, az akkori rajsztrái ellenlélek határozott elintmondása dacára, egyenesen a chlami köiba. A miniszter a

sem. Kimondja, hogy az előjáróság — ha hivatalosan nem is, de nyilvánosan vád alatt áll. És hogy félti a város pénzét. Ott van, világosan megmondja hogy a *Döme-féle esettel összefüggő fejelelni ügyek nemesak a közönség morálérzetére bosszantók, hanem károsak a város közpénztárára is, melyből a fel-függesztett és helyettesített számvevőt is fizetik.*

S ahogy a közönség idáig érlelte a gondolatát: egyszerre más gondolat keresztezi az elsőt:

„Miért hogy éppen csak most látja be azt a *karika*, hogy Szentés város hatósága, a *Döme-féle* sikkasztásból kifolyólag — ha hivatalosan nem is — de nyilvánosan vád alatt áll? Miért hogy éppen most tűnik fel neki, annyira őta először, hogy a közpénztár és ezzel a közvagyon is szenved az által. ha két számvevőt, és pedig egyet egész fizetéssel, egyet $\frac{1}{2}$ fizetéssel kell fizetnünk? S hogyan esik, hogy, míg azt a városra és közvagyonra sérelmesnek találja, addig egész természetnek tartja, hogy a fegyvasztási adó jövedelmét elajándékozták, sőt dieshimust zengett a tanácsnak és polgármesternek, amiért olyan nagylelkűek voltak a fegyvasztási adó kezelője iránt?”

Mindaz megfordul a közönség agyában, amely nem vak és jól emlékezik. Nem vak annyira, hogy darva néden engedjen pont szónai a száj szemébe és jól emlékezik arra a szerepre, amelyet a *karika* ez utóbbi kérdésben játszott.

Aztán a közönség számít is egy kissé.

Kiszámítja magának. Legy ha az alispán 4 éve tartja följában elntézetlenül a volt számvevő fejelelni vizsgálatát — ahogy ezt a *karika* állítja — s a számvevő 760 frt évi fizetésnek $\frac{1}{2}$ -át azóta emek az alispánnak az állítólagos hanyagságától huzza, hát az egyfőtíve mindössze 932 fittal károsította meg a várost; míg a fegyvasztási adó jövedel-

méből egyszerre 2600 frtot ajándékoztak el.

Ha tehát a *karika* olyan érzékenyen veszi a közpénztárnak szerinte 932 fittal történt tulterhelését: hogyan történik, hogy nem kiáltott tüzet akkor, mikor ez a közpénztár egyszerre, egy summában 2600 fittal károsult?

Igy számít a közönség s mikor mindezt elgondolta: természetszerűen kezdi kutatni, felfekészni annak a *hatóságnak*, amely hatást a *karika* ciklikiró, mint küzdelme és eszméi diadalát oly fennen hirdet.

És aki keres: az talál is?

A hatás titkát könnyű megtalálni, de nem könnyű az avatatlannak bele-mélyedni a részletekbe és egészen fenekére hatni ennek a boszorkánykonyhának, mely ezt a *hatást* — a maga dícsőitésére kifőzte és a közönség elé tálalta.

Mi a legmélyére hatoltunk a titkoknak. Akna és ellenakna, mely ebben a jártéklan közrehatott, fel van tárva előttünk s mert erőnk, tudásunk azért van, hogy a közönséget szolgálja: fölle-bentjük a függőnyt, mely a boszorkánykonyha bejáratát fűdi és bepillantást engedünk mi deneknek, akik nem rettenek vissza a boszorkányságtól és azzal járó fondorlatoktól.

Lássuk hát a hatás titkát.

A hatás csúcspontját az képezi, hogy ide Csurgómezőre, *kiszárolag* a felmerült közigazgatási hibák megvizsgálására egy *extra* miniszteri biztos jön, mely tény úgy van odaállítva, mintha az *kiszárolag* a *Szentési Lap* *karikája* eszközölte volna ki a *magas kormánytól*.

Hát ez egyszerűen nem igaz.

Mert még a múlt év őszén történt és mi is hírt adtunk akkor róla, hogy a kormány az egész ország közigazgatásának megvizsgálására 5 miniszteri tanácsost küldött ki és pedig kettőt a köztervezhetőségi joggal felruházott és szabad kir. városok közigazgatásának, hármat pedig és ezek közt *Szöll* Ignác min. tanácsost is a

és általában beszélték, hogy az ellenek egy külfatadontól hatalmas pénzeszeget kaptak, hogy a Deák minisztériumot megbuktassák, ami tudvalevően, nem sikerült.

Kevéssel a választások után *Andrássy* egy estélyen összejött Bécsben ama külhatalom képviselőjével, ki felhasználta az alkalmat, rámutatni a szállógon hírekre és csodálkozást kifejezni afölött, hogy e hírek még az úgynevezett „*jól értesült lapokba*„ is bejutottak. *Andrássy* nyugodtan hallgatta végig a diplomata beszédet és aztán lakonikus rövidséggel felelt:

— Nyíltan szóva, kegyelmes uram — ha úgy tetszik, kész vagyok megnevezni a napot, melyen a választási segélypénzek Budapestre érkeztek; a bankárt, aki ez az letelni közvetítőül szolgálta, sőt az utolsó krajcárig a kiesztandó választáspénz mennyiségét is.

A diplomata arca e nyílt kijelentésre megnyult és egyáltalán nem volt többé kíváncsi a részletekre. Kevéssel ezután — minthogy társadalmi állása Bécsben különben is megszunt kellemes lenni, e diplomata másnak adott helyet, ki hivatását nem a „*Hibvő Ignáci*“ féle módszer szerint fogta fel és ki épp ezért fejedelmét sokkal több eredménnyel is szolgálhatta.

Péter Mór.

vármegyék közigazgatásának megvizsgálására.

A mi vármegyénk, több egyéb vármegyével együtt *Szöll* Ignácznak jutott s ezt tudja, és egybevetve a „*Szentési Lap*“ *karikájának* untalan a misztériumhoz vitt vádaskodásaival, maga a főispán kérte fenn, hogy a min. biztos a felvitt vádak érdemére is terjeszse ki vizsgálatát, sőt — hogy e vádak már végre valahára mielőbb igaz értékkre szállíttassanak alá, sürgette is, hogy a vizsgálat mielőbb megjejtessék.

Aki egy kissé gondolkozni nem restell, könnyen rájön, hogy ez így van.

Mert hiszen a „*Szentési Lap*“ vádaskodása nem új keletű. Az is köztudomásu, hogy maga a vádaskodó *karika* bizony eléggé szorgalmazta a vizsgálat azonban való megjejtését, mert hiszen az *igazi hatás* éppen az leandott, ha az alispán ellen még a megyei tisztújítás előtt indul meg ez a vizsgálat, hogy így erkölcsileg lehetetlenné preparálja az újból való pályázásra.

Ha hát a szava olyan nyomós oda-femnt mint ahogy idelent hirdeti: hogyan van, hogy csak most mutatkozik a hirdett *hatás*, s hogyan az, hogy a miniszter csak most gondolta magát rá az *extra* biztos kiküldésére és most is úgy, hogy időt erged a vármegyén és városban a *szórolás* és *takarításra*?

Hissen ez nem quadrál bele a circulus quadraturába, nem egyez meg a *karika* négyzögesítésével sehogy sem — hanemha úgy, hogy ez csakugyan nem *extra* biztos és nem *kiszárolag* a *karika* panaszára van kiküldve.

Azt fogják ellen vetni: de ha a főispán sürgette, akkor is rég le kell vala már jönnie a min. biztosnak.

Ez igaz és igaz az, hogy be is következett volna már korábban e le-jövetel, ha más akadály nem gördült útjába, mely azonban egyenesen a minisztériumban található.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy új-évtől a helygymniztériumban új munkabeosztás következett be. E szerint az összes beerkező és esetleg tegyelemleg elintézendő feljeltések és vádak az államtitkárhoz osztattak be. Képzeltető hogy nagy Magyarországon sok száz és száz olyan *karika* kerülökzik, mint a „*Szentési Lap*“*-é*, mely kedvét leli a konkoly hintésében s így több ezere rug az államtitkár által — ez új ügybeosztás következtében — átvett és tanulmányozandó ügyek száma, melyek közül aztán nem éppen mulhatlan legégetőbb a csongrádmezei vád.

Ezt különben, több száz hasonló váddal egyetemben, az államtitkár *Szöll* Ignác min. tanácsosra szignálta, mert hiszen ugy is ő fogja e vármegyékben a közigazgatási fölülvizsgálatot teljesíteni.

Igy történik, hogy a min. biztos, még a főispáni sürgetés dacára sem jöhetett előbb, míg az ügyiratokat fent nem tanulmányozta.

Ime, ez a hatás egyik titka!

A többi aztán önkénynt következik az elsőből.

Minthogy a min. biztos lejön; mint-hogy a *Döme-féle* ügy már a múlt havi megyei közig. bizottság elé került és ügyési véleményre ki is adatott; mint

rendkívül ékes beszédet, keekás nadragja zsebébe le-mélyesztett kezékel, mely áhítattal és förelmesen hallgatta végig.

Egyszerre csak a chümü köd kellős közepén, mint agyónöves dörgésere hirtelen felébredt merengéséből, megrázta göndör fűrtős fejét, kezét az agg mentor vállára tette és így szólt:

— Nagyon szép! Nagyon jól van, kedves doktor ur, de — rettenetes éhes vagyok és sietnem kell az ebédhez. E szavak után imbolygó gavalériélepekkel hagyta el a folyosót.

A közönség szívből kacagott. Csak egy tagja nem: a mentor, ki a legnagyobb dühvel szívében, mint *Andrássy* elkeeredett ellensége távozott. Jelszava volt e pillanattól:

— Le, *Andrássy*val!

És e parlamenti tag jelszavának akkor még elhatározó befolyása volt az osztrák képviselőházban.

VII.

„Nyíltan szóva.“

Hogy *Andrássy* nyílt, egyenes jellem volt, ezt már kijelentettem ez apróságokban, legyen hát szabad e mozaikot egy kis reminiscenciával befejeznem, mely a boldogult államférfiúra epp e tekintetben a legjellemzőbb.

A koronázást követő első képviselőválasztás után volt. A küzdelme a választásoknál rendkívül hevessé és elkekeredetté vált

hogy nem tethető fel, hogy a lejövő min. biztos figyelmét az az ügy kikerülje: ennél fogva a „Szentesi Lap” karikájának, mely 4—5 év óta mélyes-egyes bölcseséggel soha nem emlékezett meg egy árva szóval sem erről az ügyről — egy kissé fedeznie kell magát és már most rámutatnia, hogy erre az ügyre is kiterjed — részben — a vizsgálat.

Természetes, hogy ő csak a részben értheti, amennyiben — szerinte ez úgy elvárásában is az alispán köveit el följelentő bírái a mulatóságával.

Mert az a fő, erre kell terelni a leérkező biztos főfigyelmét, hogy így az — vajjon a polgármester és városi hatóság mennyiben felelős az elkövetett sikkasztásért és vonható feyelmi vizsgálat alá: másodrendű kérdéssé sülyedjen alá.

Az, hogy az alispán nem tartogatta tényleg a fiókjában a fegyelmi ügyeket; az, hogy ezek megindítása a Döme-féle büntényben hozott harmadfokú és végérvényes bírói ítélettel volt függővé téve; az, hogy ez a harmadfokú bírói ítélet csak a múlt év október végén érkezett le a városhoz és még sokkal később tételt az ottan a vármegyéhez; az, hogy ez közvetlen a megyei tisztújítás előtt volt és a Szentesi Lap karikája az esetben, ha az alispán közvetlen a választás előtt indítja meg a polgármester és hatóság ellen a fegyelmi vizsgálatot, ezt az alispán bizonyosan épp úgy vádolta volna azzal, hogy zsarnoki inkompetenciával igyekszik távol tartani a szavazástól azokat, akikről tudja, hogy élene szavazának, mint ahogy most nagy garral hirdeti, hogy azért tartotta ez ügyet függővé, mert Damoklész kardként kiránta az illetők feje fölé függesztetni és ezzel szavazásukat befolyásolni; valamint az, hogy akad aki fondorlati-ának az ügyesen szótt, de durva szövevényét széttepi és a közönség is átlat a szándékon és észreveszi a kátói korturnus alól kikandikáló lólabát: mindez a Szentesi Lap tisztelt karikájánál nem jön számításba.

Neki hatás kell. O hatást akar hirdetni, ha csak pillanatnyi legyen is ez és ennek a hatásnak a kedviért földáldozza az igazságot, fel még az általa szerette tisztelt polgármestert és városi hatóságot is.

Gyerekes kívánság, gyerekes öröm amiben ha kedve telik: ám adassék meg neki ez a gyerekes kedvtelés.

A nagy takarításnak, surolásnak, benrekedt akták porolásának, a karikán kívül — bizonyára senki sem észlelte nyomát sem a vármegyén, még pedig azon egyszerű okból: mert nincs rá szüksége az annyira perhorreskált alispánnak.

Ha jól tudjuk, a Szentesi Lap karikája ármamentesítési szakaszgázgató.

Nos, mi az általa kormányzott szakasz kiskirtokosai érdekében ösztönöz kívánjuk: soha se legyen ő külön, fedhetlenebb sáfárja, annak a társulatnak, mint Stammer alispán a vármegyének.

Március tizenötödike. Szokatlanul lényes ünneppel fogjuk ez évben megünnepelni a magyar szabadságharc kitörésének örökemlékü nagy napját: március 15-ikét. Az ünnepséget dalegyletünk rendezi,

mely már annyira sok jelét adta annak, hogy társadalmunk egyik legszámbavehetőbb egylete és mindenkor kész kiállni ott, ahol arról van szó, hogy egy zászló alá tömörítse társaséletünk színtér-javát. Az ünnepségre való felhívás és annak programja a következő:

Szentés város tisztelt közönségéhez!

A magyar nemzet egy nagy nap 42-ik évfordulójának a küszöbén áll, melyen a „Szabadság, Egyenlőség és Testvériség” magasztos jelszavakat hirdető lobogó kibontatott — s az ettől támadt vihar alapjaiban megrázta egész Európát.

Negyvenkettedik évfordulója közeleg ama nagy napnak, melyen felébredett a magyar nemzet, hogy lerázza — összetörje bűncseleit, s visszaküzdje azt — mivel Isten a világ teremtetésekor az embert felruházta — de mitől a zsarnoki önkény megfosztotta — a szabadságot.

Közeleg március 15-ike, ama nap, melynek említésére is hallhatóbban kell dobozni minden magyar szívnek, s ünnepet ülni az emlékéhez fűzött korszakalkotó eszmék diadalán.

Ünnepet ül e napon az egész ország, városok, falvak, egyletek és egyesek. — Ünnepet akar ülni Szentés város hazafias érzelmű közönségének támogatása mellett a „Szentési dal- és zeneegylet” is, megakarja ünnepelni ténylegesen s megakarja mutatni, hogy az a dal, mi az ajkáról kihangzik — a szívben vert gyökereit, ottan szakadt fel, hogy a haza boldogságáért edvsze szálljon a mindenség urának trónja elé.

Ünnepet ül e napon a nemzet, újjunk ünnepet mi is, kik a legmagyarabb vármegye legmagyarabb városának hazaszerető fiai vagyunk.

E célból a „Szentési dal- és zeneegylet” a vármegyeház nagytérében március 15-én délelőli 11 órakor ünnepélyt rendez, melynek műsora következő:

1. Hymnus. Köleseytől. Énekli a szentési dal- és zeneegylet.
2. „1848. március 15-ének emlékezete”. Ita és felolvassa Pólya Ferencz gimnáziumi tanár.
3. Honfi dal. Petőfi Sándortól. Énekli a dalegylet.
4. „Talpra magyar! — Petőfi Sándortól. Szavalja dr. Nilló Tiborné Szentés város főjegyzője.
5. Szózat. Vörösmarthytól. Énekli a dalegylet.

Ezen ünnepélyre Szentés város közönségét a szentési dal- és zeneegylet tisztelttel meghívja, s kéri, hogy az ünnepélyt minél nagyobb számban való megjelenése által fényesebbé és nagyszerűbbé tegye meggyeskedjék.

Üjdonságok.

Szentés, 1890. március 2.

— **A bécsi ált. gazdasági kiállítás.**

Peniczky Gábor a bécsi ált. gazdasági kiállítás magyarországi népies ló-kiállításának rendezője, mint a főispánhoz intézett levelében tudatta, tegnapi városunkba érkezett, hogy megtegye a szükséges lépéseket és intézkedéseket arra való nézve, hogy városunk és Csongrád megye a kiállításban, mint kizárólag gazdasági vármegye, kellőképen képviselve legyen és részt vegyen. Főléleges bizonyítgatunk, mily fontos tényező minden ilyen részvételt gazdaságunk és kiválóan lötenyésztestünk emelésére. Sajnos,

hogy a rendező úr náunk vajmi kevés sikerre számíthat, aminek — ezt ismét és ismét hangsúlyozzuk — legfőbb oka gazdasági egyletünk tértelenségében keresendő, mert ez volna első sorban hivatva a gazdaságközönséget igaz gazdasági érdekünk megismerésére oktatni és ily előforduló eseteknél a közvetítő szerepet játszani.

— **A vasut pénzé.** Hirt adtunk lapunk legutóbbi számában arról, hogy a városi számvérvő azon ellenvetése folytán, hogy e célra az az évi költségvetésben egy krajcár födözet sincs a közpénztár nem fizeti ki a tanács által kiutalványozott, azon 6600 frtot, mellyel a még hátralekés és bíróság kifizetni rendelt vasuti kisajátítások földértékét egyenlítették volna ki. A tanács ez ügyben újból értekezvén a számvérvő kifogást érvényesítette és a további teendőket elintézésre végezt az ügyet a vasúti bizottsághoz tette át.

— **Kinevezés.** A megyei közgyűlés által ideiglenesen betöltött határozott megyei utibiztosi állásra, a főispán, a csongrád megyei kir. államépítési hivatal ajánlatára Kiss Imre, ipartanodát végzett szentési iparost nevezte ki.

— **Képviselőválasztás Csongrádon.** Ma választják Csongrádon az új községi képviselőket, akiknek tisztük lesz aztán a községi hivatalnokok választása. Jelmező az ottani állapotokra, hogy magát a választást tulajdonképen még 1888. márciusban kellett volna megkezdeni s hogy e szerint a mai csongrádi képviselőtestület egyszere a törvényes időn túl, két év óta van törvényen ellenre hivatalban. Maga a községi képviselőválasztási küzdelem máris elöve vált árnyékát. Nagy heccelre lehetünk elkészülve, mert az elégtelenség kicsiny tábora már előre elhatározta, hogy állást foglal az egész választási és első sorban az új főszoalgarbíróval szemben, aki ő szerintük *liturta* az ő begyencüket *Csemegi Antal* volt főszoalgarbíró a hivatalból. Hírlik, hogy már is elhatározták a választás megfőllebezését, ami tekintve azt, hogy ez elégtelenség ma még azt sem tudják: miképpen fog ez a választás kiütni s hogy nem lesz e az a községek mindenben javára, legalább is nagyon neveltes színben tünteti fel az akadékoskodókat, kik e szerint nem a községet tartják szem előtt, hanem úgy alkalmazkák e kivánatos doigot, hogy csakis az lehet javára a községeknek, amit őik akarnak, tehát ami az ő javukra van. Az ilyen közéleti hősökre bizást alkalmazható az imádság szava: *„Az önző kifüroktől: nevels meg orrom mindket!”*

— **Mártírnak kell lenni.** Van egy régi jó és kacsagató kis vigjáték, amelynek címe: *„Mártírnak kell lenni.”* Ez a pompás cím és a vigjáték tárgya már ezúnnak, mikor a Szentési Lap f. e. 27-ik számában *Onody Lajos* barátunk tiltakozását a rá erőszakolt mártírság ellen és az ezzel kapcsolatos szerkesztői észrevételt olvassuk. *Jó Onody Lajos* haszlatlan kapálódzik kézzel-lábbal a szent mártírság ellen, hába, hogy fölvől hegyre emondja, mi-szerint senki az ő megretörésére nem tört s az a hivatalok között való értelen halozás, melyet megselekedett, pusztán és kizárólag a maga elhatározásának gyümölcse: a „Szentési Lap” szerkesztőjének főispán és alispán ellenes szándékába ez sehogysen állik bele s nem tudván másépe hegyére állítani a colombusi tojást, azonsá gősepen tesz mint e híres tojás hegyére állítja: egyszerűen mondván: „Beszelhetsz jó Onody Lajos! kimentám rád, hogy mártír vagy és akard vagy nem, de mászaj mártírnak lenned!” Es jó Onody Lajos megnyugszik mártírságban, hogy ennek majdan jutalmát lássa a városi tisztújításnál.

— **Ertekezlet.** A szervezeti szabály módosítása tárgyában a f. hó 3-án értekezletre hívta össze a polgármester a szakhivatalnokokat. Az értekezlet célja — a hivatalnokok által benyújtott külön vélemények együttes tanulmányozása és megbeszélése, hogy így a szervezeti szabály módosítására kiküldött bizottság elé majdan együttes munkát lehessen terjeszteni, mint az összes vezető hivatalnokok által közösen megállá-

pitott és együttesen javaslatba hozott elab-
boratutumot. Az értekezlet a begyűlt szak-
véleményeken, a főkapitányt kivéve keves
változtatást tett eldíg. A bírálat még nincs
bejezve és folyton folyik; annyit a főka-
pitány memorandumáról már is írhatunk,
hogy azt a polgármester azon indoklásra,
szerint a rendőrség szervezése el célsze-
rűbb lesz bevárni, a miniszterium idevágó
intézkedését, ez alkalommal elodázták, mely
értekezleti határozattal szemben azonban a
főkapitány fenntartja memorandumát és azt
a szervezeti szabályt módosító bizottság ele-
kivánja vinni.

— **Egyéni ügy.** Dal- és zeneegyletünk
a f. hó 1-én tartotta a kaszinóban az évi
rendes tisztújító közgyűlést, *Stammer* Sán-
dor alispán elnökletével. A közgyűlé-
sen a tagok mind megjelentek és elsőként
ismét *Stammer* Sándor alispánt, alelnökké
Dósa Beát, jegyzővé *Virág* Edét, pénztá-
rossá *Kovács* Lajost, gondnokká *Egetó* Bálint-
ot, zászlótartóvá pedig *Seabó* Lajost választ-
ották. E hírrel kapcsolatban megemlítjük
azt is, hogy az egylet a jász-nagy-kun-szolo-
nok megyei alispán meghívására a f. hó 29-án
Szolnokra rándult át és ott ugyanaz nap
este hangversenyt rendez.

— **Sértések veszedelme.** A sertés-or-
bánc, mely már idestova egy éve tavtája ál-
landó rettegésben a sertéstulajdonosokat,
ismét veszedelmes mértékben mutatkozik
megyéink területén. Legújában Szeged kül-
területén mutatkozik ismét járványosan és
Szeged főkapitánya már meg is tette a tör-
vényes intézkedéseket a járvány elterjedé-
sének megállítására. Tudomására hozzuk
ezt: gazlaközönségünknek azon figyelmeztet-
essel, hogy óvakodjék a járvány által fer-
tőzött területről sertést vásárolni, vagy ide-
bajtani.

— **„A hatás“** Egy anyaméhben fog-
tak, az elégtelenség táplálja mind a ket-
tőt s így együtt is érez a keető, együtt is
gondolkozik: a „*Szentesi Lap*“ és a „*Csongrád*“.
Ami az egyiknek baj — azt a másik is át-
szennedi s ami öröm a másiknak, a főfőt
vigad az egyik is. Mult vasárnap aztán
mind a kettőn kiütött „a hatás“, már t. i.
az a hatás, melyet mind a ketten a maguk
körüben, maguknak tulajdonítanak. Az egyik,
a „*Szentesi Lap*“ aóban látja a hatást, hogy
a kedviért hozzák le az extra miniszteri
biztos, a másik a „*Csongrád*“ aóban, hogy
Onody ott hagyta a csongrádi jegyzőségét.
Úgy látszik, a két édes testvér egyszerre
ívott szombaton este a híres „*Hunyady Já-
nos*“ forrás vizéből és ezért állt be mind a
kettőnél, egyszerre, vasárnap reggel „a hatás“,
melyet kedves egészségükre kívánunk.

— **Zord idő** Mikor a tavaszt vártuk már,
a f. hó 2-án egyszerre tájélesen zordra for-
dult az időjárás. A Körös és Tisza megzaj-
lott s a 2-án, harmadikán át dühögő vihar
következett, a csongrádi kompozíciók és
teljesen szűnetelt, úgy, hogy még egyetlen
embert sem vitték át a földi révnél. Tegnap
reggel a hőmérséklet 10 fokot mutatott fagypon-
t alatt, ami tél közepén is derekas hideg idő.

— **Uj lap Szegeden.** Mint Szegedről
értesülünk, ott a f. hó 15-től, szabadelvű
párti programmal új politikai napilap indul
meg. A lap felelős szerkesztője a „*Szegedi*
Napló“ éveken át volt közkedvességi fő-
munkatársa, *Lipsey* Ádám lesz, ki az új
hírlapról nemzedék egyik legkiválóbb tagja.

MEGHÍVÁS.

„A *Szentesi polgári iparos és gazdasági*
Lap“ f. hó 16-án d. n. 3 órákor saját helyi
ségében évi rendes közgyűlést tart, melyre
a körtagok ezennel meghívottak.

- A közgyűlés tárgyai:
1) Elnöki jelentés.
2) Jelentés az 1889 évi számadás meg-
vizsgálásáról.
3) Bizottság választása az 1890 évi
számadás megvizsgálására.
4) Az 1890. évi költségvetés megál-
lapítása.
5) Választmányi javaslat tiszteletbeli
tagok választására iránt.
6) Indítványok.

7) Elnök, alelnök, gondnok, jegyző,
ügyész, pénztárnok, könyvtárnok és az ös-
ztes tagok 10 százalékos részéből álló választ-
mánynak titkos szavazás útján egy évre
megválasztása

Szentesen, 1890. évi március 6.

Balácsos Norbert,
elnök.

Az apátlan gyermek.

(Keleti történet.)

Kadisa városa nagy és hatalmas város, de ha
meg kétszer olyan nagy és hatalmas volna, még ak-
kor sem akadna benne nagyobb és hatalmasabb ur,
mint *Zima Feriz* bej. Nagyságát elismeri mindenki,
hiszen krónikák zengenek róla és dícsőségét évek óta
folyton örökíti a „*Kadisi* igazmondó“. Hatalma előtt
meghajlik mindenki, hiszen azák és bakák a jóbará-
tai, sőt a fényes diván tagjával, a vezírekkel is pa-
rolázni szokott, hiszen szavára kész hadra kelni *Ka-
disának* minden igazbéli lakosa, a kik a Nagy Próféta
szakállának árnyékát látják feje fölött rezegni: hiszen
széles bugyogójának bő zsebeiből ő szokta a hívata-
lokat szorogatni, hiszen ő csapta el egyetlen úja
modulátával *Bana* vajodát és *Per Szelim* hadit,
sőt ha úgy tetszenék, esibukja füstjével még *Kara*
Mámondot is elfújta a nagy móló tetejéről és maga
álta a helyébe.

Nagyságát és hatalmát legkésebben hirdeti
fényes háreme és tömönként rabszolgája. Szolgái kö-
zött ott látjuk a városnak minden rendű és rangú
emberét, a város fejeit és a nép atyjait, jámbor igaz-
hitűeket és gyaur hitelleneket. — E szolgák nagy
napokon odagyalognak *Zima Feriz* bej fényes laká-
ba és sűtkereznek azokon a sugarakon, a melyek *Zima*
Feriz bejnek napnál is ragyogóbb arcáról rájók té-
vednek.

De valahány szolgája volt, mindannyi között
sugarzó arcának legzűbbé egyet egy *Tytophülosz* nevű
görög szolgájára árasztotta. S mégis éppen ez a
kegyell elárasztott *Tytophülosz* zendült föl legezősőz-
re a búska ür ellen és éppen ő rajta tört meg a zsar-
noknak mindenhatósága.

Egy történet ez a krónikák emlékeztetése móló
nagy eszt, hogy — a mint már említettük, *Zima*
Feriz bejnek volt széles a földön a leghűresebb háreme
és ebben anyi felesége, hogy minden hátra három
gyermek születése esett. Nem mindgyök volt valami
nagyon ép testű, sőt elméjében is akadit egyiknek
másiknak hibája, de azért *Zima Feriz* bej búska volt
mindannyira és az újján el tudta sorolni valamennyi-
nek a nevet. Egy napon egy különösen kores és idet-
len szűltöt látott napvilágot, a kiben semmikép sem
telt öröme. Elhatározta tehát, hogy ezt oda ajándé-
kozza valamely hí szolgájának. Jöndulata *Tytophülosz*-
ra fordította figyelmét és kegyes ajándékával ő akarta
meglepni. Azért előhívatta az ő hűséges szolgáját és
így szóla hozzá:

— *Tytophülosz* szolgám, tudod, hogy mindig ked-
veltek, mert bár görög vagy, mégis híven ragaszkod-
tál hozzám. Ime tehát megjutalmazlak. Tudni me-
g, kedves szolgám, hogy ma reggel nekéd fiad
született.

„Nekem? Ó nagy és hatalmas bej! Lehetetlen
hiszen meg feleségem sines.“

„Ne okoskodjál. Ha én mondom, hát lád el,
hogy ma reggel óta apa vagy. Ezt már hírad is ad-
tam híveimnek a „*Kadisi* igazmondó“-ban. Neked
inamár nincs egyéb dolgod, minthogy erjed el a gyer-
kekkel *Kizilin* vajvodához és *Iszamber* vajvodához.
Izzé, jelentél be, hogy a tied és adj nekí a te nyel-
v szerint valami szép görög nevet, például *Blasz-
phülosz*.“

„De hogyan tehetném én azt, fényben ragyogó
uram? Hiszen az ilyenért az én felekezésem hívei
megemlének.“

Erre a sok beszédre már dühbe jött a göcs-
bej és rávált *Tytophülosz*ra:
„Hallod-e, hitetlen gyaur kutyá, elég legyen a
felekezésből. Fogd ezt a gyermeket és viad rögtön a
vajvodákhoz, különben kutyakorbáccsal kergetlek ki
udvaromból, te hálátlan!“

Tytophülosz már akart, nem akart, kezdte ma-
gát behúzni az apaságba; felvette a földön heverő
gyereket, hadd lássa, kit fog ezentúl fiának nevezni.
De a mint ráégett az időtlen, kores szőlőtre, arcá-
ba szökött minden vér, föltámadt lelkében minden
eddig elfojtott búska érzés, észbe jutott, hogy ő
azoktól a híres görögöktől származik, a kik még az
olimpiai versenyeken is a legszebb és legdélőbb férfiak
közé tartoztak és a kik a legszebb asszonyoknak
bolondították el a fejüket, és kitört belőle a férfiai
örömet.

„Ez a mujonkepi, ez a köcsög legyen az én
fiam! Ezt a keze-lába töröttet, ezt a feje lágyára
esettel nevezem én magamnak! Soha, de soha! Egy
Tytophülosz emnyire soha, de soha meg nem felel-
kezik magáról!“

S ezzel az éretlen porontyot odadobta *Zima*
Feriz bejnek ragyogó arcába, hogy az a dühölt és
bosszúságot elsötétült: maga pedig messzire elhaj-
dosott, hogy legalább egy kis időre elhárítsa fejéről
a bizon találó bosszúvillámot, a melyel a megsér-
tett búszej felebb utóbb lefogja sújtani.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. *Mátffy Ferenc*
Társ-szerkesztő: *Bánfalvi Lajos*.

1884. Csongrád vármegye alispánjától.
1890.

Pályázati hirdetemény.

Csongrád vármegye törvényhatóságá-
nál lemondás folytán megüresedett és évi
800 forint fizetéssel s 200 forint lakbér
illetményivel javadalmazott I-ső alszám-
vevői állásra ezennel pályázat hirdettekik.

Felhívottak tehát mindazok, kik
ellen állást elnyerni kívánának, hogy kel-
lőleg felszerelt s az 1883. évi I. t. c.
ben körülírt elméleti képzettségűek igaz-
szoló folyamodványaikat Csongrád várme-
gye főispánja *Szilinszky Mihály* úr ő
meltóságához bezárólag 1890. évi márc.
22-ik napjáig annyival inkább benyújt-
sák, mivel az ezen határidő elfelte után
beérkező kérvények figyelembe vétetni
nem fognak.

Szentes, 1890. március 3.

STAMMER SÁNDOR,

2—1 alispán.

Szentes város faiskoláiban nevelt ütlet-
vények eladási ára 1890 dük évre.

Ültetvények	Szentes három évi	Várad három évi
Alma, körte a legerősebbek, esz-	—	—
resznye, meggyfa — — — — —	20.	30.
Kajszibarack, diófa — — — — —	20.	30.
Alma, körte 2 od rendű szilvafajok	15.	25.
Noszpirta, burs, nemesített eperfa	15.	25.
Ószibarackfa — — — — —	16.	20.
Szilidgesztenye 1 ső rendű, szo-	—	—
morú körösfá — — — — —	30.	40.
Platánfa, fűgefá — — — — —	25.	35.
Szilid és vedgesztenye, tuja, nyírfa	—	—
rozsafta — — — — —	20.	30.
Pyramis akác (útcára 10 kr.) —	20.	30.
Galagonya, teljes virágú szilva,	—	—
tarkaievelű juhár — — — — —	15.	25.
1 ső rendű akác, nyárfa, körösfá,	—	—
szomorúfűz, papirta — — — — —	10.	20.
Vad rozsafta — — — — —	8.	12.
Közönséges eperfa — — — — —	6.	10.
H od rendű akác, nyárfa, vadro-	—	—
zsafta, mandula — — — — —	5.	10.
Májvafa, sophera, bajnócza, ve-	—	—
resz somfa — — — — —	5.	10.
Gyökere-szilvafessző, 3 ad rendű	—	—
akác-tamarix — — — — —	2.	5.
Lócsfa, amary ribiz, orgona, ta-	—	—
gyal, hóbagoly, amorta — — — —	2.	5.
Almafa, egyéb gyümölcs vadonéz 1½	2.	—
Akác, gledícia, egyéb magon-	—	—
czok, vadkelesek — — — — —	1.	2.
Ojtó galyak szálinkant — — — —	2.	—
Jegyzet: Ószibarack koraí és késői,	—	—
alma 50. körte 40. szilva 20. eszresznye 8,	—	—
meggy 8 krajczár, kitűnő válljában kapható.	—	—
Venni szabadkézők a közpántárnál je-	—	—
lentkeznek nek.	—	—
Szentes, 1890. évi február 22-én tartott	—	—
tanácsülésből.	—	—

NAGY IMRE, tanácsnok,

Marsovszki Jánosnak

III. t. 505. számú háza kedvező feltételek
mellett eladó, esetleg szat. György naptól bár-
be adandó. — Ugyan ott jó minőségű bor
van akó számla jutányos áron eladó. Bővebb
értesítést ad *Bugyi Antai* a u t ő t ő